

בְּסַעֲרַת-הַמְּלַחְמָה

II

הַפְּטִיזְיָה

סוף סוף המזון היחידי, שבו נתקיימה התנועה השמאלית. כי אלה, שהיו נגררים תמיד בזנב-המאורעות, אלה שמחוץ לאוסף כספים היו משוללים בהחלט כל תכנית בעלת-ערך חיובי של פעולה מדינית וכלכלית, בקיצור, אלה שהיו מאשימים תמיד את מתנגדיהם, שהם בעלי-שלילה בלבד, ומפארים את עצמם על החיוב שבידם, על "מפעל ובנין", כאילו לא כל הישוב כולו בנה מה שנבנה בארץ וכאילו נסיעת עצים ובנין בתים יכולים למלא את מקומה של התכנית המדינית והכלכלית, שמעולם לא היתה בידם, — אלה התקיימו למעשה תמיד רק על השלילה שלהם בלבד, רק על מלחמת-ההתנגדות הקטלנית, שערכו על תכניותיה החיוביות של הציונות המדינית. ברור הוא, שמי שירצה לראות במוסדות כמו "יכין" או "חנובה" תכנית חיובית של תנועה מדינית, יהא מוכרח לראות תנועות מדיניות בכל הטרסטים החקלאיים שבארצות-הברית, ועוד. גנית, איפוא, הצדה לרגע את שאלת המארכסיזמוס והמלחמה המעמדית ונשאל: כלום יש רעיון, תכנית, פעולה מדינית שהטיפה להם ההסתדרות השמאלית, שבשלהם יהא לה לכל הפחות צידוק-מה לשלוט על העניינים המדיניים של העם היהודי? אמין-א, הקורא, את מיטב-זכרונו, ונסה-נא — אם תוכל — שלא להשיב על שאלה זו בשלילה גמורה. כי אין לה צביע על שום רעיון, פרוגרמה

האכסוקטיבה השמאלית והגרורים אחריה אינם פוסקים מלפרסם כרוז אחר כרוז נגד הפטיזיה. כלום יש מי שהטיל ספק בדבר, שהאכסוקטיבה השמאלית תשאף בכל כוחה למגר תנועה שמתפקידה להכניס את העם למסלול המלחמה הלאומית? כלום יש מי שאינו רואה עוד את ההתנכרות הגמורה לעניניו של העם מצד אלה, שאינם פוסלים שום אמצעי כדי לשמור על שלטונה של הבורוקראטיה המעמדית? כלום אין די במשטמה, בשסוי ובאלמות המתהוללים בראש חוצות כדי להוכח בדבר? וכלום אפשר לקוות לחזית לאומית אחת עם אלה שחתרו תחת עמדותיה של חזית זו בשעות הקשות והמסוכנות ביותר, בשעות שבהן נחתך גורל העם וגורל יעודו ותקוותיו, עם אלה שתמכו במשטר פאספילר, על-ידי מעשה ואייטצ'פל ועם אלה שתמכו במשטר היטלר, על ידי הסכם גרמניה?

לעומת העובדות האחרונות הללו, שהן פרי של חולניות לאומית עמוקה, מה ערך יש לשאר הפעולות, שמכוונות להכשיל את תנועת-השחרור של העם? מה ערך יש לעומתן להטפות-רעל, להתנפלויות פוגרומיות ולתעמולה צעקנית נגד תכניות-ההצלה של ההנהגה הציונית המדינית והרי מחוץ למלחמה המעמדית, היתה התנגדות מתמדת זו לתכניותיה של הציונות המדינית

או פעולה מדינית, שלהם הטיפה או נלחמה תנועת-השמאל. אבל מה שאפשר להצביע עליו בלא פקפוק זהו: מלחמת-השחרור בכל הרעיונות, התכניות והפעולות המדיניות של הציונות המדינית.

אפשר להביא לכך דוגמות ללא סוף. די אם נצין, שכל ההשקפות, שגלחם עליהן ז'בוטינסקי, ושבתוקף-המציאות, שאשרה את כולן, נעשו סוף-סוף נכסי-ברזל בהכרה הציונית הצבורית, – שמשו פעם מטרה לזלזולים וללעג גואל ללא שיעור. אם מישהו רוצה להתחשב בדבריהם של האדונים הללו בנוגע לפטיציה צריך הוא לזכור, שבאותו אופן עצמו נפגשו גם הרעיונות של ההגנה החוקית, העליה ההמונית, המעמד הבינוני, מכסי-המגן, הסיכנות, השלום המעמדי ולסוף-החרם על גרמניה. "ההתנגדות" האחרונה פשטה את הרגל מהר כל-כך, עד שאפילו העוזר הותיק של השמאליים מ. ג. ב"הארץ" מצא בו עוז להכתיר את עמדתם של "המוסדות המוסמכים" ביחס לחרם כעמדת הרפה פשוטה. ואין ספק בדבר, שבאותה המהירות תפשוט את הרגל גם ה"התנגדות" האחרונה – לפטיציה.

כדי להוכיח, שהאכסוטיבה השמאלית משוללת היא כל תכנית של פעולה משלה בהתאם למצב המיוחד בציונות, די להציג לה שאלה פשוטה: אתם מתנגדים לפטיציה? מוטב. אבל מהי תכנית הפעולה שלכם כדי להציל את הציונות והעם הטובעים באסון? – לגביכם יכול המצב להמשך כך גם להבא, לגביכם אין שום דבר מיוחד בציר-תיירים בירושלים ובתל-אביב, לגביכם הצדק עם הממשלה כהשקפתה על העליה הבלתי-חוקית. טוב ויפה. אבל, אם כך הדבר, הרי אין לנו

כפשטות שום רצון לבוא עמכם בייכות. אנו מתחילים, איפוא, בפטיציה, כמו שמנהלים אנו תעמולת-חרם על גרמניה, בלא להתחשב כלל ב"הסכם" שלכם ובדעתכם הכבודה, וכמו שיוצרים אנו את הסתדרות-העובדים הלאומית, בלא להמתין כלל להסכמתכם, שתבוא רק עם סוף-שלטונכם.

מכמה צדדים שואלים מתוך תמימות: במה חשיבותה של הפטיציה? מה ערך לה בתור פעולה מדינית? מהן התוצאות הישירות והבלתי-יישורות, שאפשר להגיע אליהן באמצע-עושה? שהרי אף-על-פי שברור לכל, שהפטיציה אינה עלולה להזיק, לעשות יותר גרוע מצב, שהוא הגרוע ביותר, עדיין לא ברור לכל, במה היא עלולה להועיל?

אין ספק בדבר, שעמים תקיפים, עמים בעלי כוח ממלכתי חזק, לא ישתמשו לעולם בפטיציות. עמים תקיפים מסתפקים על-פי-רוב בהצגת דרישותיהם באמצעות באי-כוחם. די לפעמים לבאי-הכוח הללו בהערה קלה, כדי שדרישתם תתמלא מיד. מפני שתמיד אין מתחשבים בדרישות, אלא בכוחות האירגוניים, הצבאיים והרוחניים, שעומדים מאחורי הדרישות הללו ושואפשר תמיד להוציא אותם אל המערכה כדי להלחם על הגשמתן. כי שתי אסטרטגיות יש למדיניות של כל עם: האחת מתנהלת על-ידי באי-כוחו של העם, והשנייה על-ידי העם עצמו.

ברור, איזו אסטרטגיה היא רצינית וחריפה יותר. לאסטרטגיה השנייה נכנס עם רק כשהוא עומד על דרישותיו בכל תוקף, וביחוד, כשהדרישות הללו הן בשבילו תנאי של קיום. לא חשוב כאן באיזו צורה מופיע הכוח הקבוצי, בצורה של לחץ צבאי, כלכלי, או תעמלני.

הכל תלוי, כמובן, במסבות שבהן נתון העם. חשוב להבין, שבכל אחת מן הצורות הללו, תהא זו צורה של התגייסות צבאית, של חרם כלכלי או תעמולה עולמית. הערך המיוחד שלה הוא במה שהוא מעמדת בחזית-המלחמה את כל הכוחות האצוריים בעם. והרי כל מדיניות, שאינה מאמנת בכוח-העם, ושאינה מסתמכת עליו, אין לה זכות-קיום ואינה קיימת למעשה.

ערכה של הפטיציה הוא איפוא, קודם כל, במה שהיא הופכת בצורה ממשית את הדרושה של באות-כוח, שהיא מוצגת על-ידי פרטים, לדרושה של העם, שהיא מוצגת על-ידי העם עצמו. אם מישהו רוצה לעמוד על ההבדל שבדבר, ישרה נא לעצמו קבוצה של אנשים מרוב-גו, שהטילו על מישהו לצעוק בשמם, ואחר-כך – כשכל הקבוצה צועקת על-פי פקודתו של אדם אחד, ברור, אינו דרישה והיא נשמעת יותר, החשיבות של דרישה קולקטיבית היא, קודם כל, במה שרעש חזק יוצר גם הד חזק. דרישה קבוצית שהיא מובעת בזמן אחד, יוצרת גם דעת-קהל עולמית, וכאן אנו חוזרים שוב לנקודה, שכבר טפלנו בה לא פעם ושחיים: חשיבותה של דעת-הקהל העולמית בשביל כל ממשלה, וביחוד לגבי אנגליה.

אם מישהו מן הקוראים קרא קצת בספרות, שמטפלת בפעולות הקולוניאליות של האנגלים, הריהו יודע, שהממשלה הבריטית מהאמצת תמיד לצבוע בפני דעת-הקהל את מעשי-התעלול הקשים ביותר בצבע של הקדושה המוסרית. אנגליה נוהגת תמיד על-פי הכלל הישן של סוקראטס: שום אדם אינו רוצה להודות, שעשה מעשה-עול, מפני ששום אדם אינו יכול להסכים, שמעשי-עול אינם ראויים לעונש. בו ברגע שאדם, עם, או מדינה מודים, שעשו

מעשה-עול, הרי הם חורצים לעצמם את פסק-הדין, רק בני האומה הגלונית ו"המוסרית" אינם מבינים, מפני-מה צריכה אנגליה לנמק, למשל, את סגירתם של שערי-הארץ ב"יכולת-הקליטה המוגבלת", בשעה שיכולה היא לומר בפשטות, מאחר שהכוח בידה, שאין היא רוצה במדינה יהודית; מפני-מה יש צורך לנמק כל פעולה אנטי-ציונית כדינים-וחשבונות ו"הוכחות" שהפעולות הללו הן "לטובת-הארץ", בשעה שהכל מבינים, שאין זה כך, אלא משום ששלי-טיה הנוכחים של אנגליה סבורים, שהן עלולות לשמש לטובת-אנגליה, אבל שום עם אינו רוצה להודות, שמעל באמון, שהפיר הבטחות, שפגע ביסודות של הסדרים האנושיים, שום עם אינו רוצה, שיציגו אותו בצורה כזו לעיני כל העולם: עם, שמציגים אותו בצורה כזו, מוכרח להצטרף, לבקש נימוקים, ובשעה שהנימוקים אינם מתקבלים, מוכרח הוא לשנות את עמדתו או – להיות מוצג לראיה בפני העולם כולו, באותה צורה בלתי נעימה, ששום עם לא יוכל להשלים עמה לזמן ארוך. הגו זהו הדבר, שאנו התכוונו אליו בשעה שדברנו על הלחץ של דעת-הקהל העולמית.

החשיבות השניה, שיש לפטיציה, חוץ ממה שמעורר את דעת-הקהל היהודית והעולמית על מה שנעשה בארץ-ישראל, היא במה שהיא הופכת מחדש את השאלה היהודית ל"שאלה בין-לאומית". מכיון שהפטיציה תוגש לא רק לאנגליה, אלא אף לכל המדינות, שחתמו על המאנדאט, הריהי מכרזת, שהשאלה היהודית דורשת מחדש התערבות בין-לאומית, כדי להבין את החשיבות של דבר זה ביחוד כיום, יש צורך להוסיף מלים מועטות.

אכן, צריך להיות סומא גמור, כדי שלא

הפצת יהודי-גרמניה בכל העולם. ארץ-ישראל תופסת בו אחד מן המקומות – ולא יותר. היא תופסת מקום, שאינו חשוב ממקומה של ארגנטינה. "ארגנטינה יכולה לקלוט הרבה, מפני ששם עבדה יקרא במשך ארבעים שנה ושם הוכשר הקרקע. מי שהיה מנהיג-הציונות קורא את היהודים ללכת לארגנטינה. אין צורך לאבד אף מלה אחת כדי להשיב על הדברים הללו. אין לנו אלא לציין מתוך צער עמוק, שאדם זה נחשב אף כיום בעיניהם של כמה חוגים למנהיג ציוני.

אולם מה שרצינו בעיקר לומר בזה הוא שלא תמיד יוכלו באי-כוחה של ההסתדרות הציונית לישר את הדרך בפני התכניות הבריטיות. שאלת היהודים הולכת ונעשית, במהירות של מגפה מתפשטת, לשאלת-עולם מחוסרת-מוצא מחוץ למוצא של המדינה העברית. הנחשול ההיטלראי מסתער לא רק על שעריה של אויסטריה הסמוכה, אלא אף על שעריהן של הארצות האנגלו-סאקסיות, של בריטניה הגדולה וארצות-הברית. אפשר, שהאנטישמיות לא תקבל בארצות הללו צורה ברברית גלויה כמו בגרמניה. אבל ברור הדבר, שתקבל צורה חריפה נושאת-אבדון. אין צורך להשיב על נוסח-הבחמה האוילי ש"ארצות הברית אינן גרמניה" לאחר מאורע גרמניה עצמו. מה יאמרו איפוא, כשמיליונים של יהודים יצטרפו לברוח ממקומם? לשבור את נתשול-האנטישמיות אין דרך אחרת מזו שהתנה הרצל: הגירה המונית, מצד אחד, ויצירת מדינה יהודית, מצד שני. אם אין אנו רוצים, איפוא, להפוך נחשול זה לסופת-הקמךה עולמית, הגיעה השעה השתים-עשרה להציג

לראות, שבעוד זמן קצר תהא שאלת-היהודים אבן-נגף ממשית בפוליטיקה הפנימית והחיצונית של כל המדינות. כבר כיום משמש ענין הפליטים מגרמניה נושא לטיפול רציני מצד המדינות הגדולות ביותר, כמו אנגליה, צרפת, ארצות-הברית, ועוד. אנגליה מעונינת יותר-משאר המדינות בסידורם של פליטי-גרמניה בשל הפוליטיקה האנטי-ציונית שלה בארץ-ישראל. אנגליה מעונינת להפיץ ככל האפשר את פליטי-גרמניה בכל העולם ולהסיר את השאלה מעל הפרק, אם לא יסודר ענין הפליטים ישמש מצבם גורם כביר להזכיר תמיד לפני העולם את ארץ-ישראל והציוניות. אבל בשום אופן לא היתה יכולה להוציא תכנית זו לפועל אילמלא סייעה לה בדבר זה – שוב! – ההנהלה הציונית הרשמית. וויצמן אן, שמופיע בשם הציונות כועדה לסדור פליטי-גרמניה, הוא הוא שתונך בתכניותיה של בריטניה ומשמש – אפשר, שלא מדעתו ומרצונו – מכשיר מצוין בידי-הממשלה להטות את ענין יהודי-גרמניה מן המסלול הציוני הכלי זוכרים את תכניתו של וויצמן, שפרסם בערב הקונגרס, על ישובם של רבע-מיליון מיהודי-גרמניה במשך חמש שנים בארץ-ישראל. כיתב הטורים הללו הוכיח באיחה שעה שתכנית זו אין בה אף שמץ של אמת, מכיון שהיא בלתי-אפשרית בלא שינוי התנאים המדיניים. כמו ששינוי זה הוא בלתי-אפשרי בלא מלחמה מדינית. אולם "הבטחה" זו בערב הקונגרס לעם מתבוסס בדם אינה מחייבת כלום לאחר הקונגרס. נאומו האחרון של וויצמן בועד המנהל של עניני הפליטים גרוע מנאמו של רוברט פטיל. בו הוא מתה בגלוי לפני הועד תכנית של

את השאלה היהודית ואת הציונות בפני הפורום המדיני העולמי ובקנה-מדה בין-לאומי. הגיעה השעה להכריז מחדש על-פי הנוסח של הרצל: אנו רוצים לצאת, אבל אין גותנים לנו להכנס. יש צורך להכריז במיליונים של קולות, שאם רוצים להפטר מאתנו, מן ההכרח שיחזירו לנו את המולדת הלאומית. מן ההכרח לקיים את הבטחת המאנדאט, שנחתמה בידיהן של 52 מדינות העולם, שאליהן תוגש הפטיציה.

והחשיבות השלישית של הפטיציה נוגעת למצב הפנימי. כי מתפקידה לתת ביטוי מאוחד לרצונם של ההמונים היהודים הרחבים, תפקידה להוכיח, שהציונות כיום אינה ענין של מאות-אלפים אחדות, כמו שנראה הדבר מתוך שיטת-הבחירות לקונגרס.

אלא ענין חיוני בשביל מליונים הרבה, ועל-ידי כך תסחף את כל העם בזרם הציוני. על-ידי כך תעורר ביתר-עוז את ההכרה הלאומית ואת הכרת היעוד והגורל ההיסטוריים של העם באותם הגושים הגדולים, שרק עכשיו נסתפחו לציונות, מלחץ-האנטישמיות. והעיקר: מתפקידה להעביר בעם את זרם-החשמה של המלחמה הלאומית, כי רק זרם זה יכול לשמש חוט-שדרה מוצק לעם מפורז על פני שבעה ימים, כי רק בשל המלחמה הבלתי-פוסקת בעד הקיום, הכבוד והשחרור, זוכים עמים מדוכאים לפדות.

שום חתירה חדשה לא תועיל. תנועת-הפטיציה מוציאה את העם לדרך-המלך של המלחמה הלאומית והמדינית.

II

עשר שנים לבית"ר

הראשונה הסתתרה תחת מסוה הליבראליסמוס. הסוציאליסמוס הוא תנועה אנטי-לאומית גם לאחר שנפסלה בו השקפתו של מארקס על הלאומיות. הפרינציפיון העיקרי של הסוציאליסמוס, איחוד המעמד העולמי של הפרולתי-טריון כנגד המעמד העולמי של הבורגנות, מכיל בו קוסמופוליטיות וכפירה בלאומיות הרבה יותר מן הקוסמופוליטיות הנפוליאונית. גיבורה של התנועה הקוסמופוליטית השניה היה לנין. אבל המשבר של התנועה הקוסמופוליטית הסוציאליסטית התחיל עוד קודם שלנין הגשים את המהפכה הרוסית. משבר זה התחיל בשנת 1914, מאה שנה בדיוק לאחר מפלתה של

אפשר, שהקו העיקרי של ההיסטוריה האנושית במשך מאה וחמשים השנים האחרונות אינו אלא המלחמה הבלתי-פוסקת בין הרעיון של הקוסמופוליטיות והרעיון של הלאומיות. התקופה הקוסמופוליטית הראשונה היתה זו, שקדמה למהפכה הצרפתית ונמשכה עד שנת 1814, כלומר עד מפלתו של גבור הקוסמופוליטיות, נפוליאון. עם מפלתו של נפוליאון התחילה בכל אירופה תנועה לאומית עזה, שהגיעה לשיאה בסוף שנות השבעים. אבל באותה שעה כבר עולה הגל של התנועה הקוסמופוליטית השניה, שהסתתרה תחת מסוה הסוציאליסמוס, כמו שהתנועה הקוסמופוליטית

התנועה הקוסמופוליטית הראשונה, בשנת התפרצותה של המלחמה העולמית, עם הסתפחותה של הסוציאלי-דמוקראטיה הגרמנית, ואחריה שאר אירגוני-הפועלים, למלחמה, הסתפחות שגילתה את הסתירה הפנימית של הסוציאליסמוס. ולאחר המלחמה העולמית התחילה שוב הגאות של התנועה הלאומית, שאנו עדים לה כיום. ההיסטוריונים הליבראליים והסוציאליסטיים מכנים את התקופות של ההתעוררות הלאומית בתואר הגנאי של ה"ריאקציה". אבל גם לפי מושגיהם של ההיסטוריונים הללו, פעולות-הדכוי של נפוליאון ועל אחת כמה וכמה של רוסיה הסובייטית, אינן פחות ריאקציוניות מפעולותיהן של התנועות הריאקציוניות ביותר.

ובכן אנו עומדים עכשו בתקופה השניה של שלטון הלאומיות. אפשר שאחריה תבוא תנועה קוסמופוליטית שלישית בלבוש שלישי, לא ליבראלי ולא סוציאליסטי, ותזרזר חלילה. אבל כיום ברור הדבר גם לקוסמופוליטנים הקיצונים ביותר, שלא בנקל תעבור הלאומיות מן העולם, כמו שחשבו נפוליאון ומארקס. אפילו לדעתם של אלה הלאומיות היא ענין של מאות ומאות שנים, ובכן ענין לזמן ארוך ביותר.

התנועה הלאומית הראשונה באירופה מצאה את היהדות המערבית כשהיא חדורה כולה רעיונות קוסמופוליטיים. יותר מכל נושאי הקוסמופוליטיות ביקשה לדחוק את הקץ היהדות המערבית. הריסרים, הגיגרים, הפיליפסונים חשבו בלא ספק, שגאולת העולם מ"צרת" הלאומיות קרובה לבוא. בהתאם לכך שאפו להכשיר את היהדות. רק הסמיות היהודית הספיציפית יכולה להסביר לנו, כיצד לא

הרגישו הללו כלל, שאירופה מתכנסת יותר יותר לתחומים הסגורים של עמים ומדינות, וכיצד הוסיפו לדבר על "האחזה המתרבה" בזמן שהרעם של מלחמות השחרור רעם בכל אירופה כולה. רק התפרצותה של האנטישמיות עוררה את היהדות משנת המרמוטה, שנסכו עליה הרעיונות הקוסמופוליטיים. התנועה הלאומית הקיצה ביהדות לאחר הפסד של חמשים ששים שנה, ובשעה שהתחיל להתעורר בעולם הגל הקוסמופוליטי החדש בצורת הסוציאליסמוס. זוהי סבת הדבר, שהתנועה הלאומית היהודית לא הצליחה להכות שרשים עמוקים ברחוב היהודי. היא צמחה בצלה של תנועה אנטי-לאומית עולמית.

התנועה הלאומית המדינית ביהדות הכניסה מהפכה אמיתית לרחוב היהודי רק בעשר השנים האחרונות, שנות קיומה של בית-ר, שנות-צמיחתן ועלייתן של כל התנועות הלאומיות באירופה. מלחמת האיתנים שמנהלת בית-ר נגד הקוסמופוליטיות בגילגוליה השונים אינה מכוונת כל-כך נגד המורשת של הרוח הגלותית הכללית, כמו שהיא מכוונת נגד המורשת המעיקה של מאה-שנים של חינוך מסולף, שהוא אנטי-לאומי ביסודו. מלחמתה של בית-ר ברחוב היהודי היא "שהוכיחה" ברורות, שהרצל לא הביא את המהפכה הציונית המדינית בעם. ברור הדבר, שהרצל השפיע בת-כניתו המהפכנית רק על יחידים גדולים בלבד, ואילו על ההמונים הרחבים השפיע בכוח אישיותו המצודרת.

את המהפכה האמיתית, את המהפכה ברות, את התפיסה המדינית הלאומית, שמן ההכרח להחזירה בעם בתקופה של בנין המדינה שלו, מהפכה זו, שבלעדיה לא תתגשם הציונות

לעולם, הכניס ברחוב היהודי מתוך גבורה
עקשנית וסבלנות שלא תתואר זאב
זאבוטינסקי. זוהי אחת מן הסבות
העיקריות, שדרכו של הרצל בציונות, עם כל
מה שהיתה קשה וטראגית מאד, היתה סוגה
כשושנים לעומת דרך־העינויים של זאבוטינסקי.
אולם דרך־העינויים הקשה של ביתר
היא הערובה הטובה ביותר לנצחונה הסופי. זה
הנצחון, שיומו כבר עולה מבין תשרת־עבים
גדולה.

ב. נתניהו